

„Primorski List“

izhaja vsaki 1., 10., in 20. dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 5 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo
mu je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kovana pisma se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravnništvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Nas knez in nadškof - kardinal.

Nas nadpastir je dosegel najvišjo čast v kat. cerkvi. Izredne lastnosti ima in srca dvignile so slovenskega rojaka na preodlično mesto kardinala.

Mi se radujemo ob tem imenovanju. Našega veselja ne kali niti zavest, da je imenovan preko Dunaja. Kardinal Missia ni kardinal vlade, marveč kardinal krone. Cesar ga je predlagal papežu, naj ga imenuje za kardinala. Papež Leon XIII. pa je, kakor poroča „L'Univers“ iz Rima, avstrijskemu poslaniku pri Vatikanu dejal, kako zelo ga je razveselila želja cesarjeva, naj imenuje za kardinala goriskega kneza in nadškofa, o katerem mu je znano, kako je vsikdar odločno zastopal in branil prava sv. cerkve, ter je s svojim modrim nastopanjem v mnogem ublaževal razmere med cerkvijo in državo.

Velike važnosti je, da živi novi kardinal na jugu naše države. Višjim, vplivnim državnim krogom avstrijskim je naša Primorska kakor neznana deveta dežela.

Na Primorskem živimo uprav sedaj v narodnem in cerkvenem pogledu v jako usodni dobi. Boj bijemo za pravico. In rayno zato se moramo zahvaliti previdnosti božji, da nam je ravno v tej dobi poslala moža, kakor je kardinal Missia, moža odločnega, pa previdnega, ki pozna dejanske razmere v deželi v državnem, cerkvenem in narodnem oziru. Ne zahtevamo, kakor pravico, zato je gotovo, da v njem najdemo prijatelja in zagovornika. V Ljubljani je knez in škof Missia izrekel: „Zavest imam, da, kadekoli sem javno nastopal, ne le da nisem nič škodoval, marveč da sem, kolikor sem mogel, koristil svojemu narodu.“ Tak je bil škof Missia in tak ostane tudi kot kardinal.

Pravica je, da, da bude Nj. eminenca o pravem času in na pravem mestu pojasnil tužne razmere v našem Primorju.

Neomajno je torej naše zaupanje. In zato iz srca želimo, Nj. eminenca dr. Jakob Missia naj preživi v dušni in telesni blagor Primorja še: **Mnoga, mnoga leta!**

**

Izročitev kardinalske čepice.

19. m. m. je bil v Rimu tajni konzistorij, na katerem je sv. oče našega nadpastirja imenoval kardinalom kat. cerkve. Takoj po konzistoriju je odpotoval papežev odposlanec in nečak grof Amiljo Pecci, ki je dospel v torek 21. m. m. zvečer v Gorico. Nastanil se je v hotelu Gunkel.

V sredo 21. m. m. popoldne se je pripeljal v nadškofovo gala-vozu, spremljan od nadškofovega tajnika, v nadškofovo palačo. V drugem vozu za njim sta se peljala papeževa častna komornika monsg. Kravajna in Gabrijalčič. Vrh stopnic v palači jih je čakal mons. Alpi, ki je uvedel papeževa odposlanca v nadškofove prostore. Nadškof, obdan s metropolitanskim kapiteljem, semeniški profesorji, mestnimi župniki in redovnimi poglavarji, je pričakoval grofa Pecci-ja v dvorani na prestolu. Vstopil je papežev odposlanec, ponudil na srebrnem krožniku kardinalske čepice nadškofu, kateri jo je prijel ter si položil na glavo. Na to je grof Pecci na kratko nagovoril kardinala ter mu čestital. Kardinal je rekel, da ni nikdar mislil na tako veliko čast, da pa pripogiba svojo glavo pred voljo Njeg. Svetosti. Na to so prečitali dekret papeževa državnega tajništva. Slavnost je bila s tem končana.

Popoldne ob 1. je bil slavnostni obed, katerega so se udeležili vsi tisti, ki so bili navzoči pri izročitvi kardinalske čepice. Njeg. eminenca je zahvalil Njeg. Svetost in Njeg. Veličanstvo za izkazano čast, in še posebej Njeg. Svetost za odlikovanje, da je nečak grof

Pecci bil odbran, prinesli kardinalske čepice. Prošt mons. Jordan je rekel, da visoko čast s kardinalom čuti cela nadškofija.

V sredo večer se je odpeljal na Dunaj mons. Sedej radi potrebnih priprav. V četrtek v jutro pa so se odpeljali Nj. eminenca, grof Pecci in kardinalov tajnik na Dunaj.

Pokladanje kardinalskega breta na Dunaju.

Vladarji starih katoliških držav uživajo predpravo, da smejo imenovanim kardinalom — državljanom položiti kardinalske brete na glavo. Ti kardinali se za to imenujejo kardinali krone. Tako je bilo tudi na dan 27. m. m. določeno polaganje breta kardinalu dr. Jakobu Missia. Njegovo Veličanstvo je vkljub boleznim samo hotelo opraviti slovesnost. Na svet zdravnikov pa je presv. cesar moral ostati v sobi, ter je mesto njega položil bret nadvojvoda Francišek Ferdinand po običajnem obredu.

Ob 10^h prišel je v cerkev papežev odposlanec mons. Julj Celli v spremstvu tajnika Rafaela Celli ter položil donešen bret na evangeljski strani altolja na zlat krožnik. Dvorni ceremonijalni vodja vitez Loebenstein pa je položil papežev breve na drugi krožnik. Točno ob 11. uri se je pripeljal kardinal s svojim spremstvom v treh dvornih galavozih. V prvih dveh so se vozili nobelgardist grof Pecci in mons. prošt Jordan, mons. Sedej in nadškofski tajnik Zamparo. V tretjem vozu, v katerega je bilo vpreženih šest belcev, sta sedela kardinal dr. Missia in papežev ablegat mons. Celli. Dvorna straža je kardinalu skazala vojaško čast. Slovenski sv. mašo je služil pomožni škof dr. Schneider. Namestnik cesarjev nadvojvoda Franč Ferdinand se je dotaknil papeževa pisma z besedami: „V imenu Njeg. Veličanstva naj se prebere, in s tem je dal znamenje, naj se prebere. Nato je nadvojvoda na stopnjicah prestola pokleknišemu kardinalu položil bret na glavo. H sklepu je novi kardinal podelil blagoslov. Na to se je v zakristiji oblekel v kardinalska oblačila ter se s svojim spremstvom podal v avdienco k nadvojvodu Franč. Ferdinandu.

Ob 5. uri popoldne je bil na dvoru obed na čast novemu kardinalu. Tudi pri obedu je nadvojvoda Francišek Ferdinand nadomestoval cesarja.

V sredo pa je bil kardinal v posebni avdienci sprejet od presv. cesarja samega.

Še enkrat

„stranka ljubezni“ v Primorju!

„Mojs tua, vita mea“ je geslo, katero vodi „stranka ljubezni“ ali boljše stranko sovražstva na Primorskem. Slovani morajo utoniti v italijanskem morju, to zadačo so si postavili naši „ljubeznivi prijatelji“. Zgubili smo Dalmacijo v sled naše nemarnosti, a uočemo izgubiti še Istre in Goriške, tako se tolažijo v ožjih krogih med seboj! A ne pomislijo, da ne živimo več v srednjem veku, ko je beneška ljudovlada si podjarmila one slovenske pokrajine in v njih gospodovala po svoje in s svojimi ljudmi. Minuli so časi, ko so nekateri kulturnejši narodi nadvladali druge v kulturi in omiki zaostale narode. Sedanja doba, je doba probujenja Slovanov, ki odločno zahtevajo svoja prava, enakopravnost in sredstva za razvoj svojega jezika v šolah in v vsem javnem življenju. Ako so Slovani nekoliko zaostali v kulturi za drugimi narodi, ni njih krivda, marveč krivi so oni, kateri so jih hoteli imeti za sužnje in jih še hočejo. Zato jih tudi še vedno psujejo s takim priimkom, kar se prav slabo poda v ustih tako vzvišenih kulturnoscev, kakor se sami imenujejo. Zakaj hočete „ljubeznivi naši prijatelji“,

našo smrt? Ali ni prostora dovolj v deželi za oba naroda, da lahko v miru in ljubezni jeden poleg drugega živimo? Ako pa mislite, da naš narod mora kot tak izginiti s površja zemlje, da mora umreti, da mora se poitalijančiti, da boste vi sami v deželi gospodovali; ako mislite, da je pogoj vašega življenja naša narodna smrt, potem vam na vsa usta povemo, da ste v veliki zmoti, da so to prazni upi, in goljufive sanje. Opustite toraj smoter, katerega nikdar ne dosežete.

To so zmernejši med vami že davno uvideli, in želijo odkritosrčne sprave s svojimi sodeželani, ker spoznavajo, da vsled narodnostnega in jezikovnega boja trpijo koristi cele dežele. Le nekateri hujskači na pritisk tujih činiteljev nočejo nič slišati o spravi s Slovenci in Hrvati v Primorju. Ko so lepo med seboj, oh kolikokrat jim uide globoki vzdih: Kdaj vendar — — —?! Od te strani izvirajo tudi tozadevna kriva poročila in informacije državnikom in časnikařem v Italiji.

Tako je te dni, kakor čitamo v „Slovenec“ preteklega tedna neki Dante Veroni v rimskem časniku „Rivista politica e letteraria“ objavil članek z naslovom: „In Austria e in Ungheria durante la crisi“. Posebno poglavje tega članka se bavi s položajem v „Avstrijski Italiji“, kjer baje žive še nerešeni Italijani. To avstrijsko Italijo pisec deli v tri dele: Tirolsko, Venezia Giulia (Goriško, Trst in Istra) in Dalmacijo.

Rimska žaba se jako napiljuje, ko opisuje borbo na življenje in smrt neodrešenih Italijanov z Nemci, a osobito s Slovani v Primorju in Dalmaciji. Borba z Nemci na Tirolskem pravi Lucchenijev rojak, še je človeška, kajti Nemci se še morejo meriti z Italijani glede omike.

Ali na Primorskem in v Dalmaciji! Tam so sami „divji barbari“, pesoglavci in krvoesi kateri Italijane z rodne zemlje odvajajo v morje. Naravno, da italijanski novinar proglašja Trst, Gorico in Istro z Dalmacijo za starorimske pokrajine, ki po zgodovinskem in naravnem pravu pripadajo k Italiji.

Ali ni to prava žalba prešernost? Naše primorske dežele so bile res nekdanje starorimske pokrajine. Ali pa samo naše? Ali niso bile pod oblastjo starega Rima tudi cela Španija, Francoska, Angleska, Nemčija, Avstrija, Turčija i. t. d.? Zakaj ne reklamuje Italija vse te države in še druge v Aziji in Afriki? Ali ne ve, da zato, kar je bilo, še žid ne da počenega groša?

Italijan se baha s svojo omiko, a v isti sapi kaže svoje barbarstvo, ko hujska irredento proti Slovanom, ki že nad 1200 let bivajo na tej zemlji, katero jim je odkazala božja previdnost. Barbarstvo očita primorskim Slovanom, ki se bore kot stoletni mučeniki za svoja prava za kos kamenite zemlje, katera jih je rodila.

Vemo, da furlansko ljudstvo in vsi zmerni in razsodni možje med njim obsojajo tako hujskanje proti svojim sodeželanom ter da resnično želijo v miru in ljubezni z njimi živeti, a kaj pomaga vse to, ko se niti ne ganejo, da bi takemu počenjanju konec naredili.

Mi od naše strani resnično želimo, da bi na podlagi pravičnosti in enakopravnosti oba naroda složno delovala v korist in blagor vse dežele, in da bi „stranka ljubezni“ ne samo se tako imenovala, ampak da bi res tudi takošna bila v dejanju in resnici.

Mont in vipavska železnica.

Že dalj časa napada nek „dopisnik izven vredništva“ v „Soči“ in „Adriatische Post“ goriško zastavljavnico in hrnilnico. Dolži jo, da iz strankarstva noče posoditi 100.000 gl. za vipavsko železnico dočim je dala za furlansko železnico, 50.000 gl. „Lakom vse Slovincem nič“, tako nekako očita znani dopisnik izven uredništva. Mi smo se obrnili naravnost

do odbornikov zastavljavnice in smo prosili pojasnila. Zdelo se nam je nemogoče, da bi odbor, v katerem so sami Slovenci in kateremu je na čelu nadškof, ravnal enostranski in pa — proti Slovincem. Odborniki so nam dali to le pojasnilo:

Zastavljavnica bo z veseljem dala deželi 100.000 gl. posojila, — saj je to njij sami v korist, — kedar bo prepričana, da je posojilo varno. Tega prepričanja pa odbor zdaj nima.

Posojila prosil deželni odbor, ta pa nima pravice jemati posojila brez sklepa deželnega zbora. Deželni zbor je namreč dovolil vipavski železnici 100.000 gl. „iz deželnega zaloga“ (v 10. seji, 12. aprila 1892. na strani 125 poročila). O jemanju posojila ni ničesar sklepal.

Sklep deželnega odbora je pa toliko manj vreden, ker ni dalj nikogar, ki bi ga izvršil. Glavar Pajer ne podpisuje nobene pogodbe. To morda g. dopisnika ni znano, a za zastavljavnico je to merodajno, ker brez pogodbe in brez pobotnice ne sme nikomur posojati svotice... 100.000 gl.

Za furlansko železnico je zastavljavnica res posodila 50.000 gl. le na prošnjo deželnega odbora pred sklepom deželnega zbora, a to je storila le tedaj, ko je bila gotova, da deželni zbor odobri sklep deželnega odbora. Odborniki so namreč soglasno, — Slovenci in Italijani, — dali Montu zagotovilo, da bo deželni zbor vzeto posojilo odobril. — In še več. Posojilo je prišlo v prid večini deželnega zbora in predsednik zastavljavnice, — knez nadškof, — je s svojim glasom vredlahko omogočil sklepčnost deželnega zbora in odobrenje posojila.

Vseh teh pogojev zdaj nima zastavljavnica, ker deželni odborniki niso edini, deželni zbor ne zboruje, deželni glavar ni porok za nič, Slovenci sami pa so v manjšini, da tudi z nadškofovimi glasom niso sklepni v deželnem zboru. Zastavljavnica bi morala iskati in prositi milosti it. večine.

Za furlansko železnico je zastavljavnica dala posojilo, ko so jo že gradili, a za vipavsko železnico bi morala dati posojilo predno ve ali jo sploh bodo gradili, kdaj, kod in kdo. Zdi se, da je vipavska železnica že zavžena! Zastavljavnici je dobro znano, da so gospodje prosili posojila tudi pri drugih denarnih zavodih, a ga niso vdobili.

Če se torej gospod dopisnik zaganja ravno v zastavljavnico, ima pri tem svoje posebne načrte in namene ali proti zastavljavnici sami ali pa proti nje odboru.

Goriška zastavljavnica in hranilnica je torej pripravljena, — in je to že sklenila in naznanila odboru, — dati za vipavsko železnico 100.000 gl. pod istimi pogoji kakor nekdanj za furlansko železnico, ali vedeti mora komu, in kedo jej bo posojilo vračal. A ker se deželni zbor oziroma odbor tudi gledé posojila 50.000 gl. za furlansko železnico ne drži dane obljube, da bo namreč vsako leto nekaj dolga odplačal, je zastavljavnica tudi ono posojilo odpovedala in zahteva povrnitev onih 50.000 gl. v šestih mesecih.

Nekedo je menil, da sme prositi posojila grozeč zastavljavnici. To ni bilo modro. Mont ni nikomur nič dolžan in se ne dá strahovati. Hodil bo pa, kakor do zdaj, tudi za naprej le po varni poti, a ravnal bo vselej pravično na vse strani.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državnozborska srednja stranka. Mnogokrat so že sprožili misel, da se ustanovi v državnem zboru neka srednja ali mešetarska stranka. Tudi zadnji čas se je ta ideja prikazala na političnem obzorju. Načrt je ta, da se za sedaj odreče vsaka skupnost s Čehi in da se nova stranka postavi nekako v sredo med oba nasprotnika. Nova stranka naj bi posredovalno nastopala med Čehi in Nemci. Toda to je nesmisel. Nova stranka bi se morala priklopiti Čehom in Jugoslovanom ali pa nemškimi liberalcem in nacional-

cem. Srednja pot je nemogoča. Sicer pa se je poskus Rustovskega in tovarišev za sedaj ponesrečil. Nemška kat. ljudska stranka je že izjavila, da uztraja pri svojem programu in pri svojih zaveznikih v večini.

Paragraf 14. na delu. Cesar je izdal naredbo na podlagi paragr. 14., s katero se podaljšuje proračunski provizorij do konca l. 1899. Finančni minister se pooblašča, da v slučaju potrebe nabavi v investicijske namene predjemoma 20 milijonov gld.

Na dan z obstrukcijo je sedaj bojni klic nemško-nacionalnih krogov. Geslo jim je, da nagodba ne sme biti uveljavljena parlamentarnim putem. Niti do glasovanja ne sme priti v zbornici. Vlada se pač malo zmeni za to kvakanje. Pomagala si bode s paragr. 14.

Ogerska poslanska zbornica je dovršila razpravo o nagodbeni predlogi. Razprava je bila nezanimiva, ker so ogerski poslanci radi odobrili vse kar je vlada predlagala. Cenu neki na, ko so Ogrji že tako posneli smetano, Avstrijcem ostane le posneto mleko.

Vnanje države.

Nova francoska vlada je po preteku štirinajstih dni srečno sestavljena. Barye je republikansko socialistične. Stavil jo je Waldeck-Rousseau, ki je republikanec od nog do glave. V novem ministerstvu so zbrani možje tako nasprotnega si razraja, da ne more imeti v sebi pogojev življenja. Poleg vojnega ministra Galliffeta, ki je l. 1871 s silo ukrotil komune, sedi socialist-komunist Millerand. Poleg gorečih zagovornikov kapitalizma je v ministerstvu skrajni socialist Pierre Baudin. To je v resnici izvrstna godla političnih nasprotujočih naziranj. Življenje ministerstva bode gotovo zelo kratko. To je že pokazal prvi nastop vlade v zbornici. Z večino 26 glasov je zbornica odobrila vladino izjavo, kar pač kaže, da se na tako večino ne bo mogel trajno zanašati novi kabinet. Nova vlada bode z vsilo silo pričela boj proti kat. cerkvi, posebej proti kat. šolam.

Vojaško sodišče v Rennesu je pričelo 27. m. m. z revizijo Dreyfusove obsodbe. Razni listi vedo poročati, da bodeta sedaj bivši predsednik republike Kazimir Perier in bivši vojni minister Mercier mnogo izpovedala, česar poprej nista mogla, da bi se Francija ne zapletla v vojno z Nemčijo. Čas je že skrajin, da ta zadeva, ki že toliko časa vznemirja duhove na Francoskem, slednjič konča.

Tudi italijanska vlada si je pričela pomagati z naredbami, ker mnogih stvari ne more rešiti parlamentarnim putem. Naredbe stopijo v veljavo z 20. z. julijem, ako jih do tedaj zbornica ne reši parlamentarnim putem. Toda opozicija zatrjuje, da ne bo dopustila, da bi bile rešene.

V Belgiji napovedujejo hudo bitko vladi in večini radi volilne preosnove, ki pride dne 5. julija na dnevni red. Zdržili so se socialisti in liberalci, ki napovedujejo, da se zbere isti dan pred zbornico več stotisoč socialistov, ki se ne bodo bali na groženj, ne sile. Vlada je izdala stroge ukaze.

Socialistiški izgrede v Rumuniji. V mestu Slatina so socialisti vpriporili izgrede, ki bodo zahtevali mnogo žrtv. Pri zadnjih volitvah propali kandidat Bogdem Piteti je naščuval do 1590 ljudi, da so se oborožili in planili v imenovano mesto. Vojaštvo je streljalo. Ranjenih je na obeh straneh mnogo oseb. Vlada je že zasledila vodjo upornikov.

Obsojen ogleduh. Italijanski general Gilleta, ki so ga prijela francoska oblastva zaradi voluhstva, je obsojen na štiriletno ječo, na 5000 frankov denarne kazni in v poravnavo sodnih stroškov.

Narodno gospodarstvo.

Zadrúzna žitnica v Bilin-u na Čoškem.

(Konec.)

Ista je član osrednje zveze gospodarskih združenj ter ima tem potom glede izplačevanja za kupljeno žito največje ugodnosti. Kakor hitro kateri izmed članov pripelje žito, se isto steha in se mu izroči oddajni list, na katerem je izračunana vrednost žita. Na ta list dobi pri vsaki Raiffeisnovi posojilnici 80% navedene vsote, ostanek pa ali ostane na vplačilo deleža ali pa se mu potem, ko se žito proda, izplača. Koncem vsacega leta pa dobi še vsak član del dobička v premerju z oddanim žitom.

Vrednost žita se računi po srednji tržni ceni, odšteje se ji še 1% pri teži

žita, kar se računa za odpadek pri čiščenju. Začetkom odračunilo se je samo 1/4%, pa po izkušnji se je izprevidelo, da pri čiščenju odpade veliko več, kakor se je prvotno mislilo, ter se je takoj zvišalo od 1/4% do 1%.

Tudi dneve, ob katerih se je sprejemalo žito, so morali vsled prevelikega pritiska članov pomnožiti od treh na vseh šest dni v tednu. Tako so prvo leto že nakupili od 26. novembra do 3. decembra 707 meterskih stotov ječmena, 150 met. stotov pšenice in 23 met. stotov drugega žita. Žito prodalo se je pa za 75 kr. pri vsakem met. stotu okroglo dražje, kakor so bile dnevne cene; tako na primer je bila tržna cena pšenici 10 gld. zadrúzna žitnica prodala jo je pa po 11 gld., ječmenu 8 gld. 40 kr. proti 9 gld. 25 kr., izi 8 gld. 50 kr. nasproti 9 gld. 25 kr., katero ceno je dosegla zadrúzna žitnica. Zato se ni čuditi, ako se je število zadrúžnikov vedno večšalo, tako da je se v letu 1898 doseglo število 400; pritisk pripeljanega žita pa je bil tolik, da je bila po zimi prenapoljena žitnica in da prostori niso več odgovarjali prometu žita, katero je bilo v taki množici nakupičeno, da je bilo vodstvo v skrbeh, da bi isto vsled premelega premetavanja ne začelo plesniti. Dobri uspehi pri prodaji žita in vedno se množee število članov napotilo je načelnistvo do sklepa, da se še tekom letošnjega leta povekša poslopje še za toliko, kolikor je dosedanj poslopje veliko.

Za pokritje stroškov vpeljalo se je vplačilo za čiščenje, tako se na primer zaračuni enkratno čiščenje za meterski stot 10 kr. itd., vendar se je pri tem moralo vedno ozirati nato, da stroški niso toliko narasli, da bi ne moglo žito konkurirati v ceni z onim prekupovalcev. Brezmejni požrtvovalnosti odbora, posebej pa odbornikov Köhler in Klausnitzer, katera se nista ustrašila nobenega dela in truda, se ima zahvaliti bilinska zadrúzna žitnica, da je z jako malimi stroški za vzdrževanje tako lepo uspevala.

Ako še pogledamo k zgleodom, po katerih se je ustanovila bilinska žitnica, najdemo v tem veliko razliko, kar smo že začetkom omenili, da ista ni imela nobene državne in ne deželne podpore, kakor tudi pri prodaji žita nobenih zvez z državnimi odjemniki, kakor imajo vse zadruge na Nemškem, ampak vedno le privatne odjemnike, kateri so pa bili do sedaj tako zadovoljni z nakupljenim blagom, da so isto raje plačavali pri zadrúžni žitnici dražje, ko da bi se obračali do prekupovalcev, vedoč, da bodo pri prvi dobro in pošteno postreženi.

Slednjič omenjamo še, da na Nemškem podpira država enake zavode že pri ustanovitvi in nadalje pri prodaji žita; tako je izšel strog ukaz na vojaška oblastva, da se ta zalagajo z žitom, katerega rabijo, v prvi vrsti pri zadrúžnih žitnicah. Upajmo tudi pri nas na boljše čase, ko bode tako razvito zadrúžništvo, kakor na Nemškem. Vsem kmetovalcem je pa naloga, da se vedno bolj in bolj družijo ter tako s pomočjo združg tvorijo vez, s katero si zopet vse privoščijo, kar gre kmetovalcu.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Krajskem. — V Ljubljani so ustanovili trgovinsko in obrtno društvo za Kranjsko. To društvo bo kar čez noč požrlo vsa konsumna društva. — V Idriji je „v rakah“ utonila 15 letna deklica Barbara Jurjavčič. — V Polipoglavu je utonil 6 letni sin mlinarja Potokarja, v Brezovem pa 2 1/2 leta stara hči M. Kralja. V obeh slučajih so bili, otroci brez nadzorstva. — V Ljubljano je skočil v pijanosti Janez Slama iz Polhovca Gradca. Dasi je bila pomoč takoj na mestu, je bil vendar že mrtev. — Medvedko je dne 22. min. m. zvečer na Veliki gori pri Ribnici ustrelil g. Anton Rudesch. — Dva otroka sta utonila v Gor. Jarsah Tereziji Krivec, ki ju je pustila brez nadzorstva. —

Na Štajerskem. — Pri volitvi v okrajni zastop sevniški so v skupini vlepolestva prvokrat zmagali Slovenci. S tem je Slovencev v tem zastopu večina zajamčena. Živeli! — Mariborska posojilnica je prosila za dovoljenje gostilniškega obrta v „Narodnem domu“. Toda občinski zastop je prošnjo odklonil, češ da gostilna ni potrebna. Gre se proti Slovencev! — V Ptujju otvore za nemške dijake „Štijaški dom“ in sicer v dosedanjem gimnazijskem poslopju. Slovenci? — V St. Vidu pri Ptujju je desetletni Vido vič natepel petletno deklico Katarino Klinšek z bičem tako hudo, da je dekletce umrlo. —

Na Koroškem. — Skladišče v Sinčiyasi se pridno zida. — Na polju blizu Celovca so našli 22 letno Marto Stossier iz Poreč. Kdo je storil strašni zločin, se ne ve. — V Škofljah ob Vrbskem jezero je gorelo posestvo Urho Dvojaka. — zgorrela je tudi drobnica. Zažgala sta dva mlada fanta. — Koroški pivovarji so imeli shod. Ugovarjali so novi nakladi na pivo.

NOVICE.

Gorica.

Naročnikom priporočamo, da naj kmalu poravnajo svoj dolg. Nekateri so nam še na dolgu za celo leto 1898. Mi moramo delati, a plačevali ne bomo še po vrhu. Stori torej vsak svojo dolžnost, ko vidi, da delamo mi za vse — zastonj.

— Uredništvo.

Pozor naročnikom! P. n. gg. naročniki so naprošeni, da koj list reklamirajo, če ga o pravem času ne dobe. Reklamacija je poštnine prosta. — Opravištvo P. L. in delav. prijatelja.

Cesarjevo zdravje. Cesar se je bil prehladil ter čutil bolečine v hrbtu. Obrnilo pa se mu je že na bolje. Sedaj je že popolnoma okreval in se že spreha ja po vrtu.

Kardinal knez nadškof Frančišek grof Schönborn je v nedeljo dopoldne umrl. Pokojni je bil konservativni plemič in blag značaj.

God sv. Cirila in Metoda se obhaja letos v katoliški cerkvi dne 7. julija. Kresovi v čast slovanskima apostoloma se bodo zažigali na predvečer, torej dne 6. julija zvečer Slovenci zakurite mnogo kresov, zlasti ob jezikovni meji!

Umrl je č. g. Valentin Pelicon, vikarij v Pliskovici v 78. letu svoje starosti. Pokojnik je služboval v Opatjem-selu, Tominu, Gabrovici in Pliskovici. Pokoj njegovi duši!

Tako se vedno zredčujejo že itak redke vrste naše duhovščine. Naraščaja nobenega, a smrt neprenehoma tirja svoje žrtve. Paž žalosten pogled v prihodnost!

Komisija za odpravo floksera je zborovala na tukajšnjem okrajnem glavarstvu. Navzoč je bil tudi tržaški namestnik. Tehniški poročevalec je povdarjal, da poljedelsko ministerstvo ni več tega mnenja, da se odpravi floksera z uničujočimi sredstvi. Treba le saditi primerne ameriksanske trte, katere se potem z domačimi cepijo. Zato je vlada dala nasaditi v Šmarinah in v Arisu trte, kar namerava storiti tudi v okraju cervinjskem. Ker je slovenski del najbolj prizadet, je dobilo več občin podpore. Dalje sta določena za poučevanje o nasadih ameriksanskih trt, s katerimi se ima odpraviti floksera, dva potujoča učitelja, in sicer g. Rubija za Vipavsko dolino in goriško okolico, g. Štrekelj za Kras.

Namestnik je baje rekel h koncu, da treba pibiti, da niti dežela niti država ni kriva, če se ne dela tako proti odpravi floksera, kakor bi bilo treba, temveč je treba iskati vzroka kje drugje. Aha! smo že zopet tu. Slovenski poslanci so krivi, tako hoče reči g. namestnik! Ko bi vsaj nekoliko odprli oči!

Pogajanja med deželjnimi poslanci so zaključena, in sicer brezuspešno. Tako por. ča „Corriere“ od četrta. Slovenski poslanci so kar mogoče odjenjali, a Italijani njihovih poudel niso hoteli vsprejeti. Zgodilo se je, kar smo vedno povdarjali, da Italijanski zastopniki ne smejo se pogoditi s Slovenci.

„Corriere“ je tudi poslal pismo posl. Dottorija na deželnega glavarja, v katerem mu obrazloži, zakaj so pogajanja zaključena brez uspeha.

Dottori pravi, da so Italijani so-glasno odklonili zahteve Slovencev; posebno pa:

a.) zahtevo, naj pridejo v zbornici na dnevni red le taki predlogi, o katerih sti se že poprej zjedini obe stranki — oziroma naj bi se dež. glavar odpovedal pravici glasovanja.

b.) zahtevo, da bi Slovenci dovolili, razpravljati načrt zakona o najemniškem krajarju le tedaj, ako se mestna občina zaveže, ugodno rešiti vprašanje o slovenski šoli in odpraviti mestne mitnice.

c.) zahteva Slovencev, naj bi dežela prispevala za deželni šolski zalog 150.000 gld., namesto 104.000, katere so Italijani že privolili; in prispevek 10% za razne ceste in uravnave Soča.

V tem pismu, o katerem bomo še govorili, Italijani priznavajo, da zato ne-čejo se pogoditi, ker jim gre za italijansko prentstvo. Slovenci pa le zahtevamo enakost obel narodov. Ni čudno, ako gre do pota narazer.

Deželni zbor je zaključen, kakor naznanja telegram iz Dunaja.

Shod pri Rebku v nedeljo je bil odložen radi slabega vremena. Shod je bil še za časa odpovedan, ali žal, da ljudstvo tega ni izvedelo o pravem času. Zelo mi je žal, da je veliko njih prišlo in ni našlo govornikov. Upam, da to ne bo nikogar ozlovoljilo.

Shod bo vnedeljo, dne 2. julija, pri Rebku, ob 4 1/2, pop. in sicer v prostorih gostilne! Shod pri vsakem vremenu!

Rojaki! Zberite se na posvet o naši gospodarski organizaciji! Do svidanja!
Dr. Jos. Pavlica

Dr. Ferjančič postane dvorn svetnik. Dunajski listi poročajo, da z moravskim drž. poslancem dr. Začkom in z dr. Ferjančičem se vlada pogaja, da bi vstopila kot dvorna svetnika na sodnijska centralna mesta na Dunaju.

Kat. delavsko društvo so ustanovili v Flumičelu. Mi le želimo, da bi društvo, na pravem temelju osnovano, krepko delovalo za duševni in gmotni blagor ubogega ljudstva!

Quosque tandem?! Zdi se, da je vlada pričela na vsej črti izviševati zahteve binkoštnega programa nemških napetežev glede Jugoslavije. Logatec je imenovan notarjem Nemeč. Galle. Zadnja sodnja imenovanja na Kranjskem nam pričajo, da vlada potiska nemško nacionalni element v vsprejje. Ako se to dogaja na Kranjskem, kaj naj pričakujemo primorski Slovenci?

V Gorici imamo c. kr. pripravljavnico za slovenske otroke, ki hoté prestopiti na gimnazijo. Učitelj na tej šoli g. Ben. Poniž je šel v pokoj. Toda čujte in strmite! Na njegovo mesto je deželni šolski svet predlagal — H. Moro, c. kr. okrajnega šolskega nadzornika za okraj St. Mohor na Koroškem. Ta mož je zagrižen nemški nacionalce, lomi slovensčino le za silo ter se je dosedaj odlikoval edino v zasramovanju Slovencev. Takega moža se drzne dež. šolski svet predlagati za učitelja slov. pripravnice v Gorici. Takemu nasilju in zasramovanju moramo najodločneje ugovarjati.

Vsi so jednaki. Na binkoštni ponedeljek je sklical dr. Jožef Pavlica krščansko-socialni shod v Rojanu v Trstu. O tem shodu je poročal tudi dopisnik „Tergestinus“ v „Eco“. Povedal je, da je govoril na shodu tudi dr. Pavlica, katerega so nekoje družine povabile v Trst. Tako resnicoljubni „Tergestinus“ poroča v goriški „Eco“. Trpke opazke nam silijo v pero. Toda pridržimo jih, ker vemo že v naprej, da je vse brezuspešno. A pibiti moramo, da so nasproti nam vsi Italijani složni, naj se že nazivljejo kakorkoli. Dopisnik v „Eco“ se ne upa priznavati, da Trst ni izključno italijansko mesto, da v Trstu bivajo tudi Slovenci, zato trobi v „Eco“ svet“, da so dr. Pavlico povabile le nekoje družine. Taki so. Boje se zamere pri liberalcih, zato natezajo resnico le na malo kopito. Mi pa to dejstvo pribijemo. Naša srčna želja je bila in je, da bi se dobromisleči obel narodnosti združili v skupen boj proti sovražniku vere in Avstrije. Le združeni moremo priboriti konečno zmago. Ako pa pajboljša med dobrimi s takimi poročili slepijo svet, potem vemo koliko je ura bila.

„Unione“ je pozdravila protisalezijanski shod progresovcev v Trstu. Predsednik društvu je dr. Pajer, deželni glavar.

Znano je, da je dr. Pajer mnogo lazil okoli Nj eminece. Toda ni mu se izšlo vse po volj. Morebiti se sedaj maščuje, da njegovo društvo pozdravlja shode proti katoliškim redovnikom. Značilno je to vsekakor!

Salezijanci so se naselili v Trstu. Magistrat jim je šel na roko. Tudi „Independente“ jih je zagovarjal, češ da jih ne kaže preganjati, ker so Italijani. Upajo, da bodo tudi Salezijanci orodje poitalijančevanja slovenskih otrok. Toda progressovci ne morejo tudi krščanskega duha v šoli. Zato se prirediti shod proti Salezijancem. Na shod so prišli tudi socialni demokratje, ki so po Učekarju brali levite liberalcem, drugače pa soglašali z liberalci. Tudi socialni demokratje so prirediti shod proti Salezijancem, ki bodo le orodje papežtva. Demokratje zahtevajo svobodno, brezversko šolo. Na tem shodu se je oglasil vikarij Germek k besedi. A svobodoljubni demokratje so mu hitro s kričanjem zamašili usta. Pravijo, da so na shod progressovcev prišli po večini fantalini, ki bi še vsi spadali v zavod Salezijancev. Živela liberalna in mokraska svoboda!

Kolesarsko društvo „Gorica“ priredi jutre (nedeljo) dirko iz Sturij v Vipavo. Dirka prične ob 8. zjutraj v Sturijah. Po dirki se zbere vsi v Vipavo.

vi „pod skalo“ k zajutreku, kjer dobe darila 6 najboljših dirkačev. Ob 12 1/4 odhod v Šturje, kjer bo skupen obed.

Novoimenovani kardinali. V ponedeljkovem tajnem konzistoriju je po kratkem nagovoru imenoval papež te-le kardinale: monsignor Jakob Missia, nadškof goriski, rojen 30. junija 1838; monsignor Jan. Bapt. Casali del Drago, latinski patrijarh v Carjemgradu, rojen 30. januarja 1838; monsignor Franc Pavlj. Cassetta, latinski patrijarh v Antiohiji, rojen 12. avg. 1841; monsignor Januvarij Portanova, nadškof reggijski v Kalabriji, rojen 11. okt. 1845; monsignor Josip Francica Nava di Bontifè, nadškof v Kataniji in apostolski nuncij v Španiji, rojen 23. julija 1846; monsignor Avgustin Ciasca iz reda avgustinskih eremitov, naslovni škof Lariški in tajnik propagande-kongregacije, rojen 7. maja 1835; monsignor Franc Desiderat Mathieu, nadškof toulonski rojen 28. maja 1839; monsignor Peter Respighi, nadškof v Ferrari, rojen 22. sept. 1843; monsignor Avgustin Richelmy, nadškof turinski, rojen 29. nov. 1850. Konečno kot dijakona: monsignor Alojzij Trombetta, tajnik kongregacije regularcev in skofov, in španski kapucin Llevaneras.

Solkanci so „Karjoli“ na želodcu! Karjola hlastno pripoveduje pod naslovom „Solkanec zaprt v Trstu, da so nekega mizarja Andreja Koršiča zaprli, ker je ukradel 6 gld. in baje tudi nekaj butelj. V koliko je res še Solkanec, ne vemo. Karjola naj le pusti Solkance v miru, ter pometa pred svojim pragom. Pove naj, koliko so že njenih zaprli radi razžaljenja Veličanstva itd. Zakaj ne pove, da so zaprli prodajalca vina iz Sicilije naradi najostudnejšega zločina. Tu, tu pometaj, Karjola!

C. kr. namestnik v „Solskem domu“. V saboto si je ogledal tržaški namestnik grof Goess italijansko šolo v ulici sv. Ivana ter potem slovensko mestno šolo v „Solskem domu“ kakor tudi zabavne razrede tega društva. Namestnik stavljal je v slovenskem jeziku več vprašanj otrakom ki so mu odgovarjali v popolno zadovoljnost. Izrazil se je jako polovalno v slovenskem posloju kakor tudi o poduku učencev in učenk. Spremljal ga je dvorni svetnik Bosizio. Župan dr. Venuti, ki je bil v italijanski mestni šoli, hotel z njim v slovensko mesto šolo. G. namestnik pa se je lahko na lastne žoči prepričal o potrebi slovenske mestne šole.

Zaupnico dr. Gregorčič in tovarišem je poslalo polit. društvo „Slovenski jez“ v Brdih.

Fanciulli abbandonati (sirote) postajajo vedno bolj divji. Pred kratkim so nesli iz velike cerkve sv. popotnico bolniku na grad. Fanciulli abbandonati prikorakajo se svojim voditeljem nasproti, pa se ne odkrijejo in ne pokleknejo. Drzno pretrežejo celo procesijo, ki je šla za najsvetejšim sakramentom. Tako poroča o njih „Eco del Litorale“. Mi dostavljamo, da so ti otroci v zadnjem času postali prav nestrpni nasproti duhovščini. Ako vidijo na cesti duhovnika, ga javno zaničujejo in zmerjajo. Blizu Podgore so nekoč prepevali „Marameo“. Taka je uzgoja v tem zavodu! Ali ni greh za vsak vinar, ki ga darujejo v korist temu zavodu? Ta zavod podpirajo tudi Slovenci, kateri se uležujejo goriske tombole.

V Gorici bodo letos pričeli graditi poslopje za okrožno sodišče, davkarijo in kaznilnico. Stavbena dela so razpisana do 22. julija v znesku 200 000 gld.

„Sokolova“ veselica na Gorisčeku se je obnesla prav dobro. Udeležba je bila obilna. Naše ljudstvo se zaveda.

Z Nabrežine pišejo Slovincu: 25 junija so novi starešine izvolili za župana Antona Caharijo, za podžupane pa Janeza Caharijo, Antona Kosmino in Franca Grudena. Kdor je poznal ude prejšnjega občinskega zastopa, mora priznati, da se je izvršil v Nabrežini korenit prevrat pri volitvi v starešinstvo pred par meseci in sedaj pri volitvi župana in podžupanov. Poprej je sedela za občinsko mizo in ukazovala nabrežinska gospoda, sedaj so v starešinstvu večina možje iz kmečkega stanu. Poprej je županil krčmar, sedaj bo županil kmet. Prevrat je moral priti, ker prejšnje dobo je bilo na Nabrežini nedopovedljivo gibanje. Ker nabrežinski godci radi svirajo, in Nabrežinci z okolici vred radi plešejo, so se dovoljevale in prirejale veselice s plesom in javni plesi selaj pod jedno, sedaj pod drugo pretvezo. Skoraj ni minula nedelja, da se na Nabrežini ni godlo, plesalo, pilo, pelo, ponočevalo in zapravljalo in še v ponedeljek in torek po nedelji niso veseljaki nič delali. Zdi se, da so minuli ti „lepi“ časi. Kmečka stranka je to gonjo od strani

opazovala in obsojala, ter je med poteklo dobo napovedovala staremu starešinstvu in županstvu — tombolo. Pretila, — izvršila. Tedaj novega župana imamo, župana — kmeta. Upamo, da župan, kateremu nič ne hasne razsipni in potratni ples, kateri je bil bojda že prej nasprotnik plesu, bo ostal nasprotnik plesu in da bo plese, ako ne iztrebil, vsaj omejil. Novo starešinstvo in novo županstvo že imamo. Nadejamo se pa tudi v kratkem novega dušnega pastirja. Govori se namreč, da pojde preč. g. kurat Marušič v stalni pokoj koncem tega meseca. Služboval je pri nas nad 40 let. Kdo mu bo zameril, ako si želi počitka? Mlado in čilo moč pa čakajo med nami dela polne roke, a strašiti se ga jej ne bo treba, ker občinski zastop, — tako upamo, — jej bo v oporo, ne pa v oviro in spodtiko. Tedaj lepša doba se nam obeta v versko-nravnem pa tudi gospodarskem oziru. Živela!

Iz Krasa. Edina banka, ki sprejema na Goriskem vinograde v zavarovanje proti toči je „Unio Catholica“ na Dunaju. Zavarovalnine je plačevati v primeri z drugimi leti malo. Od zavarovanih 100 gl. plačevati je 5 gl. Zavaruje se pa grozdje le tam, kjer je tudi poslopje celo ali le deloma zavarovano pri „Unio Cath.“ ozima če se posestnik zaveže tekom 2 let prestopiti v zavarovanje proti požaru k „Unio“. Zavaruje tudi žito na polju. Žal, da je naša dežela toliko izpostavljena temu pogubonosnemu zrnju. In vendar, če gospodar zavaruje svoje pridelke ako letina dobro obrodi, lahko vtrpi plačano zavarovalnino. Ako pa pride nesreča, mu tudi odškodnina dobro stoji. Zavarovalnina vsprejema se za vsako leto proti. Nadalje vsprejema banka v zavarovanje, kakor je že znano, tudi cerkvene zvonove proti razpoku, požaru in streli. Natanka pojasnila daje, kakor tudi vsprejema v zavarovanje pooblaščenec za Gorisko Anton Černe ml. v Tomaji pošta Sezana.

Za darila koncem šolskega leta! Priporočila se sè svojimi knjižnicami p. n. č. gg. duhovnom in učiteljem tudi letos š. g. Karol Čigon. Vse po znižani ceni. Vojšćica. P. Kstanjevica. Na 12 iziisov eden za utis.

„Naša Sloga“ se preseli iz Trsta v Pulj. Dne 6. julija izide prva številka tega lista v Pulju.

Preložitev državne ceste med Kobaridom in Srpenco je vlada sklenila in za vsa dela določila 180.000 gld. Toda za to svoto noben domačin ni mogel prevzeti dela. Zahtevali so po 10—15 odstotkov poviška. Podjetnik pri mostu čez Boko se je bil pošteno opek. Govori se, da hoče delo prevzeti italijanski podjetnik iz Vidma. Njemu je to mogoče, ker prepelje seboj izstradane Furlane, ki mu bodo delali za vsako ceno. Ali pa je umestno, da to vojaško veljavno cesto gradi Italijan?

Proti toči. Naznanjamo slavnemu občinstvu, da zavarovalno društvo „Unio catholica“ zavaruje tudi proti škodi, katero provzroča toča, z jako ugodnimi pogoji.

Za poizvedbe naj se obrne vsakdo do glavnega zastopnika dr. Mazovana v Gorici, v ulici Codelli št. 3.

Vabilo k naročbi „Tomaževe žindre“. C. kr. kmetijsko društvo v Gorici kupilo je za prihodnjo jesen veliko množino „Tomaževe žindre“ (žlindrina moko) in razpisuje naročbo. Tomaževa žindra ima 16—18 odstotkov fosforove kisline, koja ima 80% raztopnosti v amonijakovi citronščini in 75% drobnosti. Kupna cena blaga postavljena v društveno skladišče v Gorici (v bivši sladkornici) je določena na 2 gl. 78 kr. kvintal. Naročila se bodo sprejemala v društvenem uradu dokler ne poide blago. Blago se izroči meseca septembra ali oktobra. Pri naročbi bo plačati na ime varščine po 1 gld. od vsacega kvintala naročenega blaga, pri izročitvi pa se bo morala poravnati kupna cena. Brez varščine se ne bo sprejemala nobena naročba. Naročiti je najmanj po 100 kilogramov skupaj.

NB. Od vsakega naročnika, kateri ni poznan kot posestnik, se bo lahko zahtevalo uradno županstvo potrdilo, da je on zares posestnik in da množina naročenega blaga odgovarja njegovemu posestvu.

„Centralna posojilnica slovenska“ v Krškem je imela v prvi polovici tega leta 70.000 gld. prometa. Tej za drugi, ki je posredovalnica med manjšim zadrugami okrajnima in krajnjimi posojilnicami, je pristopilo že 27. denarnih zadrug te vrste. „Centralna posojilnica slovenska“ izdaja tudi po zgledu češkega Vestnuk založnej mesečnik. „Slovenska zadruga“ kot glasilo slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug, od katerega

je izšla že 7. številka z mnogovrstnim gradivom. Cena temu strokovnemu listu je 1 gld. do konca t. l.

Za Alojzijevišće: Preč. gg. Jos. Primšar 5 gld., Ant. Keber 20 gl., duhovnik iz goriske okolice 5 gl. Občina Mavhinje 5 gl. 75 kr. Pri volitvi novega župana v Kamnjah nabrali 4 gld. O priliki svatbe g. Jos. Brezavšček-a s Zavrha dne 16. maja 5 gl. 55 kr.

Bog stotero prvi vsem našim dobrotnikom in obudi mnogo posnemovalcev!

Dvanajsti izkaz prispevkov za cesarjev spomenik v Ljubljani. Darovale so nadalje v rečeno svrhu občine: Col nad Vipavo 18 gld., Klanec v Istriji 20 gld., Trata nad Šk. Loko 20 gld., Cirknica 50 gld., Velika dolina 20 gld., Podkraj pri Vipavi 15 gld., Sovodnje pri Gorici 20 gld. in Krka pri Zatični 20 gld.

Poslano^o.

Čast je prvo človekovo premoženje; kdor izgubi to, gotovo tudi glede drugega svojega premoženja in svojih zadev ne izhaja dobro.

Na Goriskem živimo Slovenci poslednja leta v jako kritičnem času; osebna čast je vedno v nevarnosti, kakor potovalčvo življenje v gozdu, kjer se nahajajo razbojniki; nihče ni dovolj pošten in čist, da bi bil varen pred moralnim ubojstvom, ako se pokaže v javnost z nazori, bodo naj še tako dobri, če pa ne ugajajo teroristu. Osebna čast vseh stanovnikov se je poslednja leta tako teptala, da je z njo pokopan tudi ugled in upliv naroda.

Za svojo čast skrbeti in jo braniti je sveta dolžnost vsakega človeka; zato se nadjam, da mi nihče ne bo štel v zlo, da tudi jaz spolnujem to svojo dolžnost.

Nihče ne more verjeti, koliko popolnoma krivičnega blatenja in uničevanja moram trpeti že osem let od znanega „burja“. Ta nikakor ne miruje, da bi tudi mene uničil in odgnal od narodnega delovanja, kakor je do zdaj vsakega, kdor mu ni hotel biti orodje.

Sicer mi njegove zlobnosti zdaj niso več toliko nevarne, ker že ljudstvo samo poznavajo, da — osa pipa le na dobrem sadu; Soča pa blati in uničuje veljavnejše osebe, zato da bi „burja“ postal povsod in vse sam.

Kaj bi si morali misliti ljudje, na primer, o naših poslancih, voditeljih in o drugih odličnih osebah, ako bi verjeli, kar pisari o njih Soča? — nič drugega, nego kar je rekel „Corriere“ pred par leti, da ako je vse res, kar piše Soča, nimajo Slovenci več nobenega poštenega moža.

Res, plemenito plačuje Andrej Gabršček tiste, ki so mu pripomogli do tega, kar je!

Zdaj, ko se Andrejčkovo postopanje že vsem tako gnusi, da si je z njim sam izkopal propad, ne zdi se mi potrebno, niti častno, da bi dokazoval in zavračal vse njegovo zlobnosti; tem manj, ker on tudi „ražona“ nikdar ne prizna, ampak vedno trdi svoje, kakor ona prepirljivka, ki je kazala s prsti, da je trasa postrizena, še ko se je utapljala v deroči reki.

Kakšen poštenjakovič je Andrejč. vidi se iz tega, da lani, ko sem ga s poslancami v Prim. Listu prijel za ušesa radi blatenja moje osebe in obrekovanja moje trgovine, prosjačil je okoli uredništva, naj ne bi sprejemalo moje obrambe; ker pa ni bil ušlišan, pretel je s tožbo; a ker tudi s pretenjem ni nič dosegel, zbal se je ta vedno bojeviti in vse zmagovalni Andrejč in mi utekel z izjavo, da z mano noče več imeti opravila; ob enem pa je vabil ljudi v svojo tiskarno, da jim bo tam tihotapno pripovedal, kar bi si umislil o meni.

Ker je Andrejč večkrat pisaril tudi uredništvom drugih listov, da ne bi kaj sprejemali proti njemu, dokazal je s tem, da se javnosti zelo boji. — Zato pa je zdaj, ko vidi, da jaz o posameznih slučajih ne maram več polemizovati z njim, dobil zopet pogum, da se zaletava v mene z vsem svojim znanim strupom.

Toda jaz imam tako čisto zavest, da se ne bojim javnosti, ne sodišča; zato Andrejčja glede tega, kar meni podtika in v Soči proti meni objavlja — imenujem podlega obrekovalca in nesramnega lažnjivca!

Zdaj pa hajdi k sodišču! — Dru-god takemu človeku in blaznim napadom v Soči ne dam več odgovora.

V Gorici, 29. junija 1899.

G. LIKAR.

„Janus“

vzajemno zavarovalno društvo za življenje na Dunaju.

Vse pripoznanje gre energičnemu poslovnomu vodstvu ravnatelja „Janus“, a, g. dr. Vikt. Ohnhäuserju. Še le meseca maja l. 1897. pozvan, voditi ta zavod, je umel da odlični strokovnjak, povzdigniti poslovanje prav izdatno, ne da bi odstopil le za korak od tradicionalnih, strogo solidnih in racionalnih poslovnih temeljev zavoda. G. dr. Ohnhäuser je umel baš poslovanje svojega prednika, ki je bilo malo preveč konservativno, prilagoditi modernim razmeram, ki so sčasoma postale potrebne.

Uspehe, katere je dosegel novi ravnatelj, je videti najbolje v tem, da v času njegovega vodstva v ravnateljstvu, to je v teku komaj 2 let, se je povišalo zavarovalno stanje za 8.418.749 K ter so se pomnožili dohodki na zavarovalninah za 321.853 K.

Pripoznamo, da je potreba pripisati ta posebno odločen uspeh tudi znamenitemu glasu, kateri uživa „Janus“, in kateri si je pridobil tekom 58 letnega delovanja s tem, da se je držal svojega poslovanja, katero je vredno pripoznanja, katero je zdravo in lojalno.

To znatno povišanje zavarovalnih svot ter zavarovalnin se je izvršilo brez posebnega poviška v poslovnih troških, kar je treba poudariti za karakteristiko solidnega prometa.

Po vredni inicijativi ravnatelja-voditelja sprejme „Janus“ v svoj program tudi ljudsko zavarovanje. To je podjetje, ki sloni v dobro razumljenem interesu malo ali nič premožnih slojev prebivalstva, podjetje, pogojeno po socialno-politiški smeri našega časa, kateremu bodo sledili prej ali slej vsi zavodi, ki se pečajo z življenskim zavarovanjem.

Zavarovalno stanje „Janusa“ je znašalo koncem leta 1898 znatno svoto 35.073 polic z 92.285.504.76 K zavarovanega kapitala ter 140.150.92 K zavarovane rente:

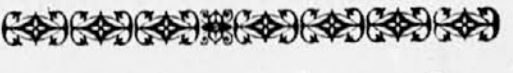
Garancijskega kapitala (aktiva) je koncem decembra 1898 K 26.711.422.90.

Občni zbor „Janusa“ je bil dne 26. maja t. l.: predsedoval je višji oskrbnik zavoda, eksel. Iv. bar. Chlumecki. Iz poročila o izidu l. 1898 posnemam te podatke:

Zavarovalno stanje koncem leta 1898. je znršalo 35.073 polic z 92.285.553 K zavarovanega kapitala ter 140.160 K tekoče rente ter izkazuje čistega pomnoženja za 1883 polic in 5.211.577 K zavarovanega kapitala ter čistega pomanjšanja za 477 K tekoče rente. Zavarovalnine in obresti so znašale vkupe 4.309.789 K. Za propadajoče kapitalije in rente je za l. 1898 čiste potrebe 2.269.596 K. Skupni pokrivalni fondi zavoda znašajo sedaj 26.192.454 K. Med temi je razven zavarovalnotehniško nastalega glavnega fonda (rezerve na premijah in prenos) v visokosti 24.145.875 K tudi, in sicer pod imenom varstvenega fonda, posebnega rezervnega fonda ter izplačilne rezerve, še znesek skupnih 2.046.579 K, ki tvori drugo varstvo za izpolnitev dolžnostij, katere je prevzel zavod. Premoženje zavoda obstoji ponajveč v realitetah, posojilih na hipoteke, predplačilih na police ter v gotovih efektih. Nalaganje fondov je izdalo povprečno dohodkov za 4.55% dotičnih kapitalij.

H koncu bodi še pripomnjeno, da ravnateljski svet je podaril ravnateljju dr. Ohnhäuserju naslov: generalni ravnatelj ter dosedanjemu njegovemu namestniku Al. Grillu naslov. ravnatelj.

Filijalka za Gorisko - Gradisčanško je v Gorici, ulica Codelli 3.

VINARSKO IN SADJARSKO DRUŠTVO ZA BRDA

GORICI

Grodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaoga pristnih briskih vin: burgundeca rizlinga, modre frankinje in druge.

DESERTNA VINA

Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini št. 20.

Za spise pod tem naslovom je uredništvo odgovorno le, v kolikor tirja zakou.

Franc Novič

krojač

naznanjam slavnemu občinstvu, da sem se preselil iz ulice Sv. Klare, v ulico „Via Ponte Isonzo“, nasproti vojaške bolnice.

Priporočam se nadalje sl. občinstvu v mestu in na deželi, za vse v mojo stroko spadajoče delo, kot priznано redno in fino po najnižjih cenah.

—————

Nova delavnica

cerkvenih posod in orodij.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsoja si naznaniti preč. duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih orodij in posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popraviljenje rabljenih reči, jih zopet posrebrni in pozlati, tako da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelode po najboljših iz najdbah in popravlja že rabljene.

Vdani

Franc Leban
srebrar.

Anton Pečenko

Vrta ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cne zmerne. Postrežba poštna.

Naznanjam preč. duhovščini in vel. slavnemu občinstvu v Gorici in z dežele, da sem otvoril lepo urejeno

brivnico

na Travniku štev. 21, zraven Paternolijeve knjigarne in loterije.

Obljubnjem točno in hitro postrežbo, ker sem preskrbljen z 3 delavci. — Prodajam tudi profuma. — Toplo se priporočam udani

Anton Pucelj,
brivski mojster.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23, v hiši g. dr. Lisjaka,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. — Petrolij v zaboju. — Sladkor razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajža. — Mljiveče prve in druge vrste, namieč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. — Cena primerna. — Postrežba točna.

Dober zaslužek

za sposobne, vztrajne, potovalne zastopnike, zmožne deželnih jezikov z dobrimi referencijami.

Več pri ljudski zavarovalnici «**Universale**» v Vrtni ulici št. 25 (Via Giardino).

Jožef Culot

v Gorici, ulica Raštelj št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnbergskega in drobnega blaga, ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Božni venci. — Masne knjižice.

POSEBNOST:

semena za zelenjavo in trave.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro. Priporoča dalje tudi svojo.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

Naznanilo.

Podpisanec uljudno priporoča slavnemu občinstvu, posebno častiti duhovščini, uradnikom, učiteljem, sploh gosposkemu, delavskemu in kmečkemu stanu, posebno pa novoporočencem

svojo bogato zalogo vsakovrstnega pohištva,

podob na platno in šipe z različnimi okvirji, ogledala vsake velikosti ter preproge za okna. Različne stolice iz trsja in po nemškem slogu, posebno za jedilne sobe. Blazine na strune in afriške trave z zimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Sprejema naročila od priproste do najfineje jedilne, spalne in posetne sobe od prvih mizarskih mojstrov, posebno od odlikovane Črnigoveje delavnice v Gorici.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, priskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke. bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Nadeja se obilega obiska iz mesta in dežele, belježim z odličnim spoštovanjem

Anton Breščak,

Gosposka ulica šte. 14 (Via Signori N. 14).

NOVA ZALOGA.

1. Mošnički za denar od 10 kr. navzgor, listnice (Briefaschen), tabačnice, žepnice za smodke in svalčice (cigarete).
2. Žepni nožiči od 15 kr. navzgor.
3. Umetnih cvetlic obstojni deli in svilen papir.
4. Pergamenten papir za zavijanje masla, pravi po 70 in 90 kr. kil.
5. Sv. podobe, tudi s slovenskim napisom v polah in prirezane, 100 od 30 kr. navzgor.
6. Vpisovalne knjige raznovrstne velikosti in debelosti od 4 kr. do 12 gl. komad.
7. Molitveniki (mašne knjige) od 12 kr. do 4 gl. komad.

Sicer pa so v zalogi raznovrstne pisarniške in šolske potrebščine po tekmovalnih (konkurenčnih) cenah.

Za naročila priporoča se najuljudneje

G. LIKAR.

Gorica, dne izdunega lista.

Teodor Slabanja

srebrar v GORICI, ulica Morelli 12

uljudno priporoča velečastiti duhovščini svojo znano delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodij iz srebra in medenine, najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni, da se ne boji konkurence. Stare reči popravi, posrebrni in pozlati v ognju. Izdeluje tudi v ognju pozlačene strelode iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franko in zastonj.

Da si pa morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovin-kega blaga olajšuje jim to zgorej omenjeni s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

Odlikovana tovarna

in velika

zaloga vsakovrstnega pohištva

Ivan Doljak

v Solkanu pri Gorici, nasproti gostilne Mozetiča (Droč).

Prevzema vsako naročilo v mizarski ali strugarski stroki od priprostega do najličnejšega izdelka.

Izdeluje točno in po najnižjih cenah,

da se ne boji nikake konkurence.

BOGATO

zalloga
obladkov (remeša)
v najrazličnejših
vrstah.

Kulantna postrežba.

ZALOGA

yseh, k imzaski
in
strugarski stroki
spadajočih potrebščin.

Mirodilnica (drogerija)

u Trzni ulici v poslop. okrož. sodišča je bogato založena

z blagom najboljše vrste

ter more na drobno in debelo po skromnih cenah postreči kmetovalcem in obrtnikom, gospodarjem in gospodinjam in vsem zasebnikom, ki potrebujejo mirodilniškega blaga.

Posobno se pripravljamo cerkvenim oblastim, županštvom, uradom, šolskim vodstvom, društvom, javnim in priv. zavodom, tovarnicam, moštvom, trgovcem, živinoždravnikom, pirotehnikom itd. Priporočamo vlasti barve suhe in oljaste, aniline in lesna barvila za obleko, bronzne; pokosti (lake), sušilo, kit, klej, votliči, razne krede, fini cement, portlandski, čopice, četeti oteruče za noge, šablone zamaške, gobe, mlo; sveče, užigalice, petrolej; najfinje žvapo in bakreni vitriol; cevi in druge reči, iz kavčuka (galoše); razne soli, zdravilna zelišča, mineralne vode cedike (gume), cerkveno kadilo in kot primeso dišiči storaka; razna čutila, gladila in mazila; repase za kilo, obvece in drugo kirurško orodje; perle za pre: teatino mlo in drugo lepodišče blago (parfumerije); potrebščine za fotografijo itd.